

Algemene beschouwing Fractie Ulicoten – 6 november 2024

Geacht college, collega-raadsleden en inwoners van onze gemeente,

Ons takenpakket groeit, maar de Rijksbijdrage groeit niet evenredig mee. Dat is extra pijnlijk voor kleine gemeenten, want die hebben minder buffer om klappen op te vangen, zowel in financiële zin als op gebied van capaciteit, kennis en kunde. Zoals bekend is per 2023 tevens de ‘enclaveuitkering’ weggevallen, een extra aanslag op de begroting.

De begroting 2025 is sluitend, maar er moet de komende jaren nog veel werk verzet worden. Dat betekent dat we aan de vooravond van de grootste bezuinigingsoperatie ooit staan, en dat lijkt FU een gepast moment om één van de beloftes uit het coalitieakkoord in te lossen: de raad in positie brengen. Ik voeg daaraan toe: de raad moet zichzelf in positie brengen. Wij gaan daar een eerste aanzet toe doen met een motie.

Terug naar de basis

Met kaasschaafbezuinigingen gaan we het niet meer redden. De komende maanden zullen we onszelf fundamentele vragen moeten gaan stellen. Wat doen we eigenlijk allemaal? Is alles wat we doen wel evident? Hoeveel geld hebben we en wat moeten we daar in ieder geval mee doen? En wat hoeven we misschien niet meer te doen? Wat zijn onze verplichte taakvelden en bijbehorende activiteiten en welke zijn in theorie optioneel? Als we daar een prioritering in aanbrengen, kunnen we gaan schrappen.

Uitvoering

Hoe we de dingen doen is misschien wel net zo belangrijk. Hoe kunnen we dingen slimmer aanpakken? Kunnen we meer uitgaan van vertrouwen i.p.v. controleren? Kunnen we stoppen om met verschillende overheden hetzelfde werk te doen? Kunnen we de hoge kosten voor inhuur en uitbesteding temperen? Kunnen we taken rechtstreeks, i.p.v. via de ABG-organisatie, uitbesteden? Wat is de toegevoegde waarde van sommige onderzoeken, handreikingen en plannen?

Bezuinigingen in 2025

In begrotingsjaar 2025 zijn de eerste bezuinigingen opgenomen. Een aantal daarvan zijn incidenteel, evident, hebben weinig impact, of een combinatie daarvan. Er blijven echter vier posten over, waarvan wij vinden dat de uitwerking ondermaats is: de WMO, Sport en sportaccommodaties, de Sociale basis en het Dienstencentrum Ulicoten. Wij zullen hier een motie over indienen.

Bezetting college

Met ingang van april 2024 is het college uitgebreid. Er is in de begroting echter nauwelijks iets anders dan vorig jaar. Sterker nog: het programma economie bijvoorbeeld, is tot op de laatste letter exact hetzelfde. Niet alle ambities hoeven geld te kosten. Wat is er nu precies veranderd? Hebben we nu meer bestuurskracht, en waar blijkt dat uit?

Centrale huisvesting

Niet al onze problemen zijn op het Rijk af te schuiven. De opgave voor 2027 is tot op heden 1,3 miljoen euro. Bijna 5 ton is per 2027 gereserveerd voor de centrale huisvesting van de ABG-organisatie en de gevolgen daarvan voor ons gemeentehuis.

M.a.w.: ruim 35% van het ravijnjaarprobleem is helemaal geen ravijnjaarprobleem, maar een centrale huisvestingsprobleem. Hou ermee op, want we dreigen failliet te gaan aan een prestigeproject. Ook hier dienen wij een motie over in.

Jeugdzorg

Op gebied van Jeugdzorg wordt het hoog tijd om een 0-lijn te gaan hanteren, en het liefst nog daaronder. Over 2024 gaan we een budgetoverschrijding van meer dan 50% tegemoet. De Hervormingsagenda Jeugd is noodzakelijk om het tij te keren. Er zijn weinig andere acties te ondernemen op het moment. Aan de ene kant worden de kaders gesteld door het Rijk en aan de andere kant hebben we een groot gedeelte van de uitvoering uit handen gegeven.

Wonen

De opdrachtomschrijving voor het project flexwonen is eindelijk verstrekt. Het is ruim drie jaar geleden dat de raad een motie aannam om hier vaart achter te zetten. Tijd om aan de slag te gaan dus. Proactief grondbeleid voeren en een gefaseerde bouwstroom en daarmee continuïteit realiseren blijven voor ons topprioriteit, maar helaas zien wij nog weinig beweging.

Subsidieplafond

Al sinds de introductie van de nieuwe subsidiesystematiek is het subsidieplafond op €106.000 per jaar vastgesteld. In 2024 is gebleken, dat het plafond al voor het einde van het eerste kwartaal was bereikt. Ook voor verenigingen is het leven duurder geworden en wij gaan daarom voorstellen om het subsidieplafond, net als bijna alle andere zaken in onze begroting, voortaan te indexeren. Niet indexeren vindt FU een verkapte bezuiniging op het verenigingsleven dat we zo hard nodig hebben om de 'sociale basis' te versterken. We dienen daartoe een amendement in.

TC Baarle

In 2023 heeft TC Baarle als gevolg van teruglopende ledenaantallen en een negatieve exploitatie het initiatief genomen om padelbanen aan te leggen. Een strategische zet om het toekomstperspectief van de vereniging te waarborgen dat wij van harte aanmoedigen. De gemeente Baarle-Nassau gaf aan geen financiële steun te kunnen verlenen, op een subsidie uit het coronaherstelfonds na. TC Baarle zal de financiering dus voor het grootste gedeelte zelf rond moeten krijgen. Om die lasten beter te kunnen dragen, heeft TC Baarle gevraagd om drie jaar huurvrijstelling. Ook dit verzoek heeft het college afgewezen. Omdat FU de toegevoegde waarde van het initiatief van TC Baarle ziet en er in 2025 nog financiële ruimte is, dienen wij een amendement in om alsnog in te gaan op het verzoek van TC Baarle.

Sport- en beweegbeleid

Sinds 2021 kent de gemeente Baarle-Nassau het Sport- en beweegbeleid 'Baarle Beweegt'. Wat ons betreft is dat om verschillende redenen aan een herijking toe. Daarom dienen we hier ook een motie over in.

Overige onderwerpen

Dan, voorzitter, zouden er nog tal van onderwerpen de revue kunnen passeren, zoals energie, het omgevingsplan, openbaar vervoer, vuurwerk, het CCB, wonen op recreatieparken, of sportpark Ulicoten, maar daar komen we op andere momenten nog over te spreken.

Toekomstperspectief

Tot slot. Er liggen nu zo'n 40 ombuigingsvoorstellen klaar ter voorbereiding op de ravijnjaren. Als we ze allemaal op tijd kunnen implementeren en ze allemaal 100% effectief zijn, en dat is niet de verwachting, dan zitten we alsnog met een fors tekort. De ombuigingsvoorstellen hebben een significante impact op onze gemeenschap, en de kans dat we het daarmee gaan redden is klein.

Wat als we al die maatregelen doorvoeren, maar er vervolgens nog steeds niet uitkomen? En wat als daarmee een gedwongen herindeling geen ondenkbaar scenario is? Waar hebben we het dan allemaal voor gedaan? Iets om over na te denken, want het antwoord op die vraag kan een overweging zijn bij het nemen van ingrijpende en onomkeerbare maatregelen.